

ПЕРЕЛІК

питань щодо проведення заходу державного контролю (інспектування) операторів ринку,
що здійснюють первинне виробництво молока із зазначенням критеріїв підтвердження для кожного питання

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
1.	Тварини, що використовуються оператором ринку для виробництва сирого молока та/або молозива, знаходяться під державним контролем, з метою перевірки стану їх здоров'я, використання ветеринарних препаратів та відповідності вимогам законодавства щодо виробництва сирого молока					Пункт 1 частини першої статті 16, частина перша статті 40 ЗУ № 2042	Інспектор перед заходом державного контролю пересвідчується що господарство знаходиться в зоні благополучній по гострозаразних захворюваннях тварин, перевіряє через спеціалістів державної або уповноваженої лікарні що весняні та осінні заходи щодо програмних хвороб виконані. В господарстві інспектор перевіряє наявність результатів лабораторних досліджень, звіряє ідентифікаційні номери при виникненні підозр, пересвідчується що всі тварини пройшли відповідні обробки та діагностичні дослідження.
2.	Потужності, де утримуються тварини, що використовуються для виробництва сирого молока та/або молозива, знаходяться під державним контролем, з метою перевірки дотримання оператором ринку гігієнічних вимог, встановлених законодавством про харчові продукти					Пункт 1 частини першої статті 16, частина друга статті 40 ЗУ № 2042	Господарство зареєстровано відповідним чином, щодо нього здійснювалися та періодично здійснюються заходи державного контролю. Інспектору доступний звіт щодо попереднього інспектування даного господарства.
3.	Процедури періодичної перевірки сирого молока для визначення рівня загального бактеріологічного забруднення та/або					Частини третя та четверта статті 40	Оператор ринку демонструє процедуру, яка може мати ознаки затвердження, або є складовою документу, який є збірником процедур. В т.ч. це

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	кількості соматичних клітин розроблено та впроваджено					ЗУ № 2042	може бути стороння процедура надана переробником та ухвалена для використання виробником. Крім цього оператор демонструє докази виконання запровадженої процедури: - встановлена періодичність контролю дотримується, результати досліджень наявні.
4.	Результати лабораторних досліджень (випробувань) показників безпеки сирого молока та/або молозива, проведених оператором ринку або на його замовлення, наявні та надані під час державного контролю					Частина третя статті 40 ЗУ № 2042	Оператор ринку демонструє результати лабораторних випробувань. Інспектор порівнює їх із даними, які були доступні для нього до проведення перевірки в т.ч. «Молочного модулю» або даними які були доступними для нього до проведення перевірки
5.	Процедури, які забезпечують, що молоко чи молозиво не вводиться в обіг, якщо воно містить залишки ветеринарних препаратів та/або інших забруднюючих речовин (у тому числі інгібуючих), щодо вмісту яких встановлено законодавчі обмеження та/або у кількості, що перевищує максимально допустимі рівні впроваджено, результати лабораторних досліджень доступні під час здійснення державного контролю					Підпункт 4 пункту 2 розділу II наказу № 118	Оператор ринку демонструє процедуру, яка має ознаки затвердження, або є складовою документу, який є збірником процедур. Процедура на рівні алгоритму вказує етапи поводження із невідповідним молоком. Молоко має бути виведено із харчового ланцюга без можливості його повернення зі зміною кольору, консистенції.
6.	Зразки молока чи молозива відбираються рандомізованим методом в місці його первинного виробництва чи зберігання, кількість зразків є репрезентативною					Пункт 3 розділу II наказу № 118	Оператор ринку, демонструє процес, або процедуру, якщо процес недоступний саме під час здійснення заходу державного контролю. Найкращою практикою є відбір зразків

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
							автоматично із потоку, але відбір молока після змішування є еквівалентним.
7.	Періодичність (частота) відбору зразків сирого молока відповідає встановленим вимогам або є вищою, ніж встановлено законодавством					Пункт 4 розділу II наказу № 118	Оператор ринку демонструє план відбору зразків. Він не може бути меншим ніж зазначено в Наказі 118. Якщо визначено більш частий відбір зразків, то оператор ринку повинен пояснити чому саме так, а інспектор повинен більш уважно перевірити результати лабораторних досліджень.
8.	Відповідність молока встановленим законодавством критеріям та вимогам забезпечено					Пункт 2 розділу II наказу № 118	Показники щодо ЗБЗ, КСК, густини, або точки замерзання, наявності інгібіторів знаходиться в межах дозволених. При цьому береться до уваги статус підприємства як постачальника до підприємства експортера. В цьому випадку відповідними вважатимуться показники більш жорстких вимог (України, або країни імпортера).
9.	Про випадки невідповідності сирого молока критеріям вмісту мікроорганізмів та/або кількості соматичних клітин та про вжитті коригувальні заходи, з метою виправлення ситуації, невідкладно повідомляється компетентний орган. Результати вжитих заходів задокументовані та доступні для перевірки компетентним органом					Абзац перший пункту 5 розділу II наказу № 118	Оператор ринку демонструє приклад такого випадку, та доводить що повідомлення було своєчасним. У випадку відсутності прецеденту для демонстрації, оператор ринку демонструє процедуру, яка встановлює порядок дій при встановленні невідповідностей у тому числі можливі дії з корекції та коригувальні дії. Інспектор повинен оцінити чи правильно оператором ринку було визначено, що призвело до невідповідності, оцінити чи процедура охоплює саме ті проблеми які стали причиною невідповідності, переглянути чи підприємство дотримується цих процедур в подальшому в разі

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
							такої необхідності. Переглянути результати за послідовні періоди.
10.	Аналіз тенденцій результатів досліджень молока чи молозива та своєчасно вживає заходи, спрямовані на виправлення ситуації та запобігання появи ризиків забруднення, за наявної тенденції погіршення результатів, забезпечено					Пункт 7 розділу II наказу № 118	Оператор ринку для аналізу тенденцій використовує аналіз результатів досліджень сирого молока з «Молочного модуля» або здійснює самостійний аналіз даних отриманих від лабораторій. Для інспектора доступні в «Молочному модулі» аналітичні документи в т.ч. графіки, або таблиці які вказують на тенденції та ситуацію в цілому по даному оператору ринку, а при відсутності реєстрації оператора ринку в «Молочному модулі» інспектор перевіряє обрахунки оператора ринку, які він здійснює самостійно.
11.	Документально та технологічно доведено, що змішування молока, яке відповідає встановленим критеріям та вимогам чинного законодавства України, з молоком, що не відповідає цим критеріям та вимогам, не відбувається					Пункт 5 розділу I наказу № 118	Перевіряється в два етапи. 1) оператор ринку демонструє на технологічній схемі виробництва та пояснює які саме прилади, заходи та процедури вживаються щоб виключити можливість змішування. 2) Фізично інспектор особисто, прямуючи за током молока переконується в тому, що можливість змішування молока виключена. У випадку коли така можливість встановлена та не може бути спростована оператором ринку дане питання визначається, як НІ.
12.	Молоко та молозиво походять від тварин, які клінічно здорові, перебувають у задовільному фізичному стані, не мають жодних симптомів хвороб і травм вимені, що					Абзац другий пункту 1 розділу III наказу № 118	1. Зовнішній стан тварин, вимені 2. Окреме доїння тварин хворих та в каренції 3. Облік хворих тварин та в періоді каренції. 4. Інформація від служби/ліцензованих лікарів

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	можуть призвести до забруднення молока та молозива, зокрема не страждають на будь-які інфекції сечостатевих шляхів, які супроводжуються виділеннями, ентеритом з діареєю та лихоманкою, не мають ознак запалення вимені тощо						Інформація про якість молока використовується як опосередкований доказ здоров'я тварин, в т.ч. контроль застосування лікарських препаратів та контроль дотримання встановлених термінів каренції. За можливості, із урахуванням заходів біобезпеки та належної гігієнічної практики, тварини оглядаються інспектором. Звертають увагу на чистоту та вологість у стійлах, стан слизових, чистоту вимені.
13.	Програма виявлення прихованих форм маститів впроваджена, докази щодо її ефективності надано					Абзац другий пункту 1 розділу III наказу № 118	Оператор ринку демонструє плани та звіти про проведені заходи із діагностики прихованих форм маститів. Інспектор уважно вивчає результати та цікавиться щодо заходів у разі виявлення тварини хворої на приховану форму маститу (поводження із молоком під час лікування, записи в амбулаторному журналі, використання антимікробних засобів, періоди каренції).
14.	Молоко та молозиво походять від тварин, які не піддавалися незаконному лікуванню					Абзац третій пункту 1 розділу III наказу № 118	1. Інформація про застосовувані ветеринарні препарати (антибіотики, антгельмінтики, інші препарати) 2. Дані контролю молока (дослідження). Паралельно проводиться огляд аптеки та записів амбулаторного журналу в частині лікування тварин та наявності незареєстрованих, заборонених для використання продуктивним тваринам засобів.
15.	Молоко та молозиво походять від тварин, щодо яких було у разі введення дозволених					Абзац четвертий	Інспектор пересвідчується у наявності: 1. Обліку тварин після лікування та молока від них.

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	продуктів чи речовин дотримано терміни очікування, передбачені для таких продуктів чи речовин					пункту 1 розділу III наказу № 118	2. Процедури поводження із таким молоком. 3. Повідомлення від лікаря, що обслуговує хворих тварин, про лікування. При цьому визначається інспектором, чи було лікарем повідомлено, зроблено запис у амбулаторному журналі, або фермській книзі щодо обов'язковості дотримання періоду очікування.
16.	Молоко та молозиво походять від тварин, які належать до господарств, що регулярно перевіряються на лейкоз, бруцельоз та туберкульоз згідно з планом протиепізоотичних заходів, затвердженим компетентним органом, та які офіційно визнані вільними від зазначених хвороб					Абзац п'ятий пункту 1 розділу III наказу № 118	1. Здійснення планових заходів з обстеження тварин та щеплень. 2. Облік завезених тварин, їх обробки та умови допуску в стадо. Дані отримуються від уповноваженого ветеринара ще до здійснення заходу державного контролю. Власне на об'єкті проводиться звірка та встановлюється достовірність отриманих даних, тим самим контролюється робота уповноваженого ветеринара, або державної лікарні.
17.	Оператор ринку використовує молоко, яке не відповідає вимогам зазначених в пунктах 12, 14-16 цього додатка, відповідно до чинного законодавства України					Пункт 2 розділу III наказу № 118	Оператор ринку має пояснити інспектору та показати задокументовані процедури щодо використання молока, яке походить від тварин із невизначеним статусом здоров'я, або від тих, які піддаються лікуванню, або знаходяться в періоді очікування після використання ветеринарних препаратів. Інспектор відповідно до чинних інструкцій робить висновок щодо законності та за необхідності надає рекомендації, або припис, у

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
							випадку виявлених порушень.
18.	Вимоги, що молоко від будь-якої тварини з індивідуальною позитивною реакцією на туберкульоз чи бруцельоз не може використовуватися для споживання людиною виконуються (поводження з таким молоком здійснюється згідно із чинним законодавством України)					Пункт 3 розділу III наказу № 118	Оператор ринку демонструє заходи та процедуру, яку він застосовує у випадку встановленні індивідуальної реакції тварини на туберкулін. Інспектор аналізує її відповідність діючій інструкції щодо туберкульозу. Статус щодо туберкульозу господарства встановлюється уповноваженим ветеринаром. Тому обов'язково проводиться звірка чи було відповідне повідомлення від нього та чим завершився діагностичний забій, або контроль здоров'я симультанною пробою.
19.	Тварини у господарствах із виробництва молока та молозива ідентифіковані та підлягають державному контролю з метою підтвердження стану здоров'я					Абзац перший пункту 4 розділу III наказу № 118	Відповідність наявних тварин даним ідентифікації (вибірково). Крім того оператор ринку має розповісти, а за можливості продемонструвати задокументовану процедуру щодо ідентифікації тварин, особливо це стосується новонароджених телят та дотримання 7 денного терміну ідентифікації після народження.
20.	Облік усіх хворих тварин та застосування до них ветеринарних лікарських засобів, ветеринарних імунобіологічних засобів і лікувальних кормів ведеться спеціалістом ветеринарної медицини господарства					Абзац другий пункту 4 розділу III наказу № 118	Лікар оператора ринку, або уповноважений ветеринар, демонструє амбулаторний журнал, чи програму яка дає можливість встановити хворих, тварин, тих які лікувались та надавати ін. Інформацію передбачену Амбулаторним журналом. Якщо обслуговування ведеться сторонньою організацією, інспектор перевіряє записи, які веде на цьому об'єкті лікар, який працює за угодою, якщо на час перевірки він є недоступним. Інспектор залишає за собою право, за наявності незрозумілих питань, провести бесіду

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
							із даним лікарем пізніше. При цьому паралельно перевіряється чи відповідає кількість «забракованого молока кількості тварин, що лікувалися». Перевірка проводиться вибірково, звертається особлива увага на тварин які лікувалися в період проведення обов'язкових профілактично-діагностичних заходів. Чи були застосовані такі заходи до них після їх одужання. Перевіряється коли тварини були відправлені на забій та дивиться на записи чи були дотримані терміни виведення ветеринарних препаратів. Звертає увагу на застосування лікувальних кормів та вивчає чи є законне підтвердження застосування таких кормів.
21.	У випадку відсутності штатного спеціаліста ветеринарної медицини, оператором ринку забезпечено ведення журналу відвідування ветеринарних спеціалістів, у якому робляться записи про проведені лікування, обробки та інші маніпуляції із зазначенням періодів каренції (очікування) застосованих лікувальних засобів, рекомендації тощо					Абзац другий пункту 4 розділу III наказу № 118	Оператор ринку, веде журнал де ветеринар, який надавав допомогу тваринам, залишає записи. Інспектор звертає увагу на повноту внесених до журналу даних. Відміток про заборони використання молока або забою тварини під час дії періоду каренції.
22.	Доїльні апарати та приміщення, в яких молоко та молозиво отримується, зберігається, обробляється чи охолоджується, розташовані та сконструйовано так, щоб знизити ризик забруднення молока чи молозива					Пункт 1 розділу IV наказу № 118	Інспектор особисто пересвідчується, що: 1. Використовуються тільки дозволені матеріали та спеціалізоване обладнання. 2. Облаштування доїльної зали дозволяє провести належну очистку та дезінфекцію між періодами доїння в термін, що не перевищує половини

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
							терміну між періодами доїння. 3. Фізичне відокремлення молочних блоків від інших приміщень, в т.ч. автоматизовані двері, санітарні пропускники і т.п. 4. Технологічна неможливість зворотного руху молока. 5. Правильність встановлення обладнання та його підключення. 6. Закриті ємкості для зберігання молока
23.	Доїльні апарати, охолоджувачі молока, насоси, ємності для зберігання молока, транспортні молокопроводи, а також (за наявності) дрібний інвентар (відра, дійниці, молокоміри, цідилки, фільтри тощо) миються й дезінфікуються одразу після закінчення виробничого процесу (доїння, відправлення молока на переробку тощо)					Пункт 2 розділу IV наказу № 118	Для перевірки цього питання необхідно здійснити фізичний огляд переліченого обладнання та ємностей. Інспектор оглянувши його може встановити чи ці процедури здійснюються своєчасно. Якщо захід державного контролю здійснюється під час проведення доїння, оператор ринку може продемонструвати свої записи щодо використання миючих та дезінфікуючих розчинів, або дочекатися завершення доїння та пересвідчитися у своєчасності та можливості даного миття своєчасно.
24.	Посуд, призначений для обмивання вимені, ідентифікований, легко миється та дезінфікується					Пункт 2 розділу IV наказу № 118	Інспектор самостійно пересвідчується в тому, що посуд який використовується для обмивання вимені маркований та візуально відрізняється від іншого посуду. Він має гладкі поверхні, які миються та дезінфікуються.
25.	За наявності автоматизованого мийного обладнання для нього використовується виключно рекомендований виробником обладнання мийно-дезінфекційний засіб, що					Пункт 3 розділу IV наказу № 118	Інспектор оглядає місце для зберігання миючих та дезінфікуючих розчинів. Особисто перевіряє документи за наявності, за відсутності дані із маркування на ємностях для зберігання.

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	зареєстрований згідно з вимогами чинного законодавства України						Зберігання ємностей без відповідного маркування є порушенням рівнозначним зберіганню, або використанню незареєстрованого миючого, або дезінфікуючого засобу.
26.	Для ополіскування молочного обладнання та приготування мийних і дезінфекційних розчинів використовується вода, що відповідає вимогам, встановленим чинним законодавством України для питної води					Пункт 4 розділу IV наказу № 118	Інспектор особисто пересвідчується що: 1. Застосовувані процедури миття та дезінфекції дозволяють використовувати тільки питну воду. 2. Персонал розуміє значення застосування питної води для миття. 3. Якщо на підприємстві доступна технічна вода, її неможливо використати для миття/ополіскування. В польових умовах за виключних умов інспектор може дозволити використовувати чисту воду, яка була перевірена лабораторними методами територіальною громадою, або яка не перевірялася лабораторно, якщо в нього є відомості про те що ця вода тривалий час використовується місцевими жителями як питна без наслідків для їх здоров'я.
27.	Приміщення для зберігання молока та молозива захищені від шкідників, належно відокремлені від приміщень для утримання тварин, та у разі здійснення охолодження мають придатне холодильне обладнання					Пункт 5 розділу IV наказу № 118	1. Наявність плану боротьби зі шкідниками: комахи, гризуни, птахи та ін. 2. Дані контролю ефективності застосовуваних заходів щодо боротьби із шкідниками. 3. Співставлення виявлених під час інспектування ознак застосування плану із зафіксованими в ньому (актуальність плану по застосовуваних препаратах, способах та ін.) 4. Дотримання процедур запобігання потрапляння

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
							<p>залишків препаратів для боротьби зі шкідниками у молоко під час доїння/зберігання</p> <p>5. Безпечність способу використання препаратів для продуктивних тварин</p> <p>Інспектор особисто пересвідчується в наступному:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вентиляція забрана решітками та забезпечена фільтрами 2. Вікна забрані сітками. 3. Двері мають сітчасті бар'єри. 4. Стіни і підлога непроникні для гризунів 5. Система дренажу/каналізації непроникна для комах <p>Фізичне розділення приміщень: окремі будівлі, глухі стіни та ін., що попереджає забруднення від тварин, транспорту, сміття</p> <p>Інспектор особисто визначає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Співвідношення виробництва молока до потужності охолоджувачів 2. Наявність даних про вихід обладнання для охолодження молока з ладу та ремонту. Оператор ринку демонструє наявні плани технічного обслуговування та контролю роботи обладнання з охолодження з метою запобігання виходу з ладу. Докази щодо виконання запроваджених процедур та планів контролю 3. Дані моніторингу температури молока, що відправлено з підприємства.

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
							4. Поточний стан обладнання під час перевірки та температура молока на зберіганні.
28.	Поверхні обладнання, що можуть контактувати з молоком чи молозивом (апарати, контейнери, цистерни тощо, призначені для доїння, збору чи транспортування), легко очищуються, дезінфікуються та утримуються в задовільному технічному стані. Поверхні обладнання виготовлені з гладких, легкомих і нетоксичних матеріалів					Пункт 6 розділу IV наказу № 118	<p>Інспектор має пересвідчитися що нестандартизовані ємності, або шланги не використовуються на фермі з метою контакту із молоком призначеним для споживання людьми. Ємності із позначками для харчових продуктів можуть використовуватися без додаткових документів.</p> <p>Інспектор особисто перевіряє:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Функціональний стан танків та інших ємностей/їх частин. Особлива увага на поверхню, цілісність гуми, справність клапанів. 2. Правильна послідовність дій при митті, застосування дозволених миюче-дезінфікуючих засобів 3. Підтвердження ефективності очищення та дезінфекції (перевіряється особисто інспектором наявність записів про візуальний огляд та лабораторні дослідження змивів на якість дезінфекції). <p>Інспектор самостійно перевіряє чистоту таких поверхонь. Для цього використовує гумові рукавички, або ретельно вимиває руки із милом.</p>
29.	Контроль якості миття та дезінфекції доїльного обладнання і молочного посуду в порядку проведення внутрішніх процедур контролю шляхом візуального огляду					Пункт 7 розділу IV наказу № 118	Оператор ринку демонструє інструкцію виробника миючого, або дезінфікуючого засобу щодо контролю якості змивання та контролю незмитих залишків. Інспектор пересвідчується в тому, що

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	(контролю), хімічного та/або бактеріологічного досліджень змивів (зразків) з робочих поверхонь забезпечено						<p>процедура виробника відповідає цій інструкції, або виробник використовує її напряду ввівши її до переліку внутрішніх виробничих процедур.</p> <p>Інспектор просить відповідальну за контроль якості миття особу продемонструвати, яким саме чином вона цей контроль здійснює. Пересвідчується в тому, що даний контроль є повноцінним. За необхідності демонструє як це робиться правильно.</p> <p>Оператор ринку демонструє записи осіб, які здійснюють даний вид контролю. Інспектор пересвідчується в тому, що записи відповідають дійсності. Пересвідчується особисто в тому, що санітарний стан є задовільним.</p>
30.	Частота відбору зразків з метою контролю якості миття та дезінфекції доїльного обладнання і молочного посуду розроблена в межах своїх процедур управління небезпечними факторами та належної гігієнічної практики, із врахуванням настанов з використання харчових продуктів із молока або виготовлених із використанням молока та не є нижчою, ніж визначено чинним законодавством України					Пункт 8 розділу IV наказу № 118	<p>Періодичність даного виду контролю встановлюється виробником. Але вони мають доводити повну відповідність вимогам до технологічного процесу молока та молочних продуктів встановлених Наказом МОЗ № 548 від 19.07.2012.</p> <p>Показники тенденцій щодо якості молока можуть враховуватись інспектором та визначати достатність, або недостатність даного виду виробничого контролю.</p>
31.	Відбір зразків здійснюється на технологічних ділянках та з устаткування, що					Пункт 9 розділу IV	Інспектор під час перевірки, просить розповісти, або продемонструвати відбір зразків та

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	безпосередньо використовується у виробництві молочної сировини					наказу № 118	самостійно пересвідчується у кваліфікації спеціаліста. За необхідності самостійно демонструє правильний відбір.
32.	Доїння проводиться з дотриманням належної гігієни, в окремих приміщеннях (за можливості), що не передбачають утримання тварин					Абзац перший пункту 1 розділу V наказу № 118	<p>Інспектор звертає увагу та спостерігає за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дотримання процедур підготовки до доїння: чистота, час, безпечність 2. Ставлення до тварин, підготовка рук оператора, наявність рукавичок, рушників, дезінфектантів. 3. Обробка дійок волога, суха. 4. Реагування на невідповідності процедури: падіння стакану, від'єднання шлангу тощо. 5. Використання сертифікованого обладнання для доїння. 6. Функціональний стан доїльного обладнання та його частин. Особлива увага на цілісність гуми, відрегульованість вакууму, правильну послідовність дій при митті, застосування дозволених миюче-дезінфікуючих засобів 7. Підтвердження ефективності очищення та дезінфекції обладнання 8. Обробка після доїння. <p>Інспектор звертає увагу на маркування розчинів чи спреїв для обробки до і після доїня, перевіряє чи дійсно такий засіб зареєстрованим в Україні. Оператор ринку надає за запитом інспектора копію реєстраційного посвідчення.</p> <p>Інспектор задавши питання щодо окремого</p>

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
							здоювання молозива та отримавши відповідь може попросити продемонструвати окремі ємності для здоювання молозива. При цьому він може перевірити записи щодо корів, які тільки не розтелилися та перевірити наявність окремого зберігання молозива.
33.	Оператор доїння перевіряє перші цівки молока та молозива від кожної тварини на органолептичні чи фізико-хімічні показники шляхом візуального оцінювання, що дозволяє виявити відхилення, або на фізико-хімічні показники методом, еквівалентним візуальному					Пункту 2 розділу V наказу № 118	1. Застосовувані процедури перевірки: здоювання перших цівок, тести на мастит, визначення електропровідності молока апаратним способом та ін. 2. Інструкції з реагування на невідповідне молоко та результати перевірок дотримання цих інструкцій. Інспектор перевіряє візуально під час процесу доїння, спостерігаючи за оператором, чи всі процедури виконуються вірно, за необхідності вносить корективи, або рекомендації.
34.	У разі виявлення відхилень та/або виявлення ознак хвороб молоко та молозиво не використовується для споживання людиною, а зміна його призначення здійснюється виключно за рішенням лікаря ветеринарної медицини					Пункту 2 розділу V наказу № 118	Оператор ринку демонструє інструкцію де це правило встановлено для працівників. Інспектор в розмові із працівниками дізнається чи дійсно ця інструкція виконується. Оператор ринку має надати докази того, що лікар ветеринар надає вказівки та це має певні записи. Працівники мають підтвердити, що без розпорядження ветеринарного лікаря, поводитись із молоком зі зміненими органолептичними показниками.
35.	Молоко та молозиво від тварин, які					Абзац перший	Дане питання перевіряється через демонстрацію

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	проходять лікування до завершення встановленого терміну очікування (каренції) не використовується для споживання людиною.					пункту 3 розділу V наказу № 118	можливостей окремого доїння. Окремого розміщення хворих тварин тощо. Питання в умовах господарств різного розміру може бути оцінено виходячи із досвіду інспектора. Особливу увагу звертають на місце утилізації молока та записи лікаря ветеринара.
36.	Ведення записів про всі проведені маніпуляції з хворою твариною лікарем ветеринарної медицини, який здійснює лікування, забезпечено					Абзац перший пункту 3 розділу V наказу № 118	Лікар має робити ці записи в амбулаторному журналі. Даний документ має бути доступним інспектору під час здійснення перевірки. Якщо лікар здійснює обслуговування за угодою, він має залишати записи власнику тварин у його фермській книзі, або журналі.
37.	Про заборону самостійного використання препаратів, які можуть вплинути на якість та безпечність молока, персонал попереджений					Абзац перший пункту 3 розділу V наказу № 118	Оператор ринку демонструє дану заборону, або в навчальному матеріалі для персоналу, або власне інструкцію, із якою персонал ознайомився під підпис.
38.	Тварини, які піддаються лікуванню або перебувають в періоді очікування маркуються (позначаються) та доїння таких тварин проводиться в окрему ємність					Абзац другий пункту 3 розділу V наказу № 118	Якщо змоги відставити тварину окремо немає, або процес доїння відбувається разом із іншими тваринами, оператор ринку має забезпечити маркування таких тварин на рівні очей дояра, щоб він своєчасно зміг відключити дану тварину від загального молокопроводу. Ця процедура є важливою та перевіряється інспектором особисто. Також контролюються записи щодо окремого доїння тварин які знаходяться в лікуванні. Записи порівнюються із записами від ветеринарного лікаря.
39.	Поводження з молоком від тварин на					Абзац другий	Молоко від лікованих тварин утилізується.

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	лікуванні здійснюється відповідно до чинного законодавства України					пункту 3 розділу V наказу № 118 Статті 15 розділу III ЗУ 287-VIII	Небажано використовувати таке молоко в корм тваринам, враховуючи негативні наслідки такого явища, як антибіотикорезистентність. Молоко може вилитись у гноївку, або утилізуватись на спеціальному обладнанні, або на спеціалізованих підприємствах.
40.	Молоко та молозиво безпосередньо після доїння переміщується до чистого приміщення, розпланованого та обладнаного так, що виключає будь-яке забруднення, у тому числі з повітря					Пункт 4 розділу V наказу № 118	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність інструкцій/протоколів щодо попередження забруднення молока 2. Наявність відповідальних осіб та відповідальності персоналу за дотримання чистоти і недопущення забруднення молока. Оператор ринку демонструє записи щодо контролю параметрів які вказують на забруднення молока. 3. Технологічна і технічна неможливість контакту молока з навколишнім середовищем. Інспектор пересвідчується в тому, що приміщення де молоко може контактувати із повітрям захищено від пилу, атмосферних опадів тощо.
41.	Молоко після доїння одразу охолоджується до температури не вище ніж 8 °С (у разі, якщо воно збирається рідше ніж один раз на добу – до температури не вище ніж 6 °С					Пункт 5 розділу V наказу № 118	<p>Інспектор пересвідчується в тому, що оператор ринку після отримання молока (видоювання) в максимально короткий строк робить все для того, щоб охолодити молоко доступними для певної ситуації заходами.</p> <p>Інспектор контролює особисто питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Швидкість охолодження. Визначається можливість охолодження потоці. 2. Підтвердження записами досягнення та

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
							дотримання необхідної температури. Оператор ринку демонструє інспектору записи, які від веде щодо моніторингу температури молока під час охолодження. Крім того інспектор перевіряє наявність засобів контролю температури. Їх відповідність за виготовленням (нертутні), метрологічними характеристиками (з підтвердженням за результатами повірки).
42.	Молозиво та молоко зберігаються окремо					Пункт 6 розділу V наказу № 118	Оператор ринку демонструє цю можливість.
43.	За умови, що молозиво збирається щодня, воно одразу після доїння охолоджується до температури не вище 8 °C та протягом 24 годин переробляється					Пункт 6 розділу V наказу № 118	Оператор ринку демонструє цю можливість.
44.	За умови, що молозиво збирається не щодня та/або не може одразу бути переробленим, молозиво охолоджується до температури не вище ніж 6 °C або заморожується протягом двох годин після отримання та відповідно маркується					Пункт 6 розділу V наказу № 118	Оператор ринку демонструє цю можливість та демонструє зразки вже замороженого молозива за наявності, або місця де це зберігання зазвичай відбувається.

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
45.	Оператор ринку зберігає молоко чи молозиво при вищих температурах, ніж зазначених у пунктах 41, 43 та 44 цього додатка, за умови, що вони відповідають встановленим вимогам та переробляються протягом двох годин після доїння або якщо з технологічних причин необхідна вища температура, що пов'язано з виготовленням певних молочних продуктів, та є необхідні погодження компетентного органу					Пункт 7 розділу V наказу № 118	<p>Питання є дуже чутливим та може застосовуватись при розміщенні ферми в безпосередній близькості до потужності де це молоко переробляється. В інших випадках інспектор має вивчити питання можливості застосування цього підходу на практиці за умови дальніх дистанцій транспортування.</p> <p>Інспектор пересвідчується в цьому вивчивши лист-погодження, та чітко визначає потреби такого використання із технічних умов, або рецептури виробництва саме такого продукту.</p>
46.	Особи, які проводять доїння та/або інші операції з молоком та молозивом, спеціальним чистим одягом забезпечені					Пункт 1 розділу VII наказу № 118	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спеціальний одяг відповідає умовам виробничих процесів в т. ч. за комплектністю та наявністю змінних комплектів, запобігає забруднення молока та використовується постійно. 2. Кожен працівник має власний комплект перед зміною 3. Доступні записи щодо прання/обробок/заміни спецодягу 4. Спецодяг уніфікований/зроблений на замовлення
47.	Поблизу місця доїння доступні придатні засоби, в яких оператори, що проводять доїння та інші операції з сирим молоком та молозивом, можуть вимити руки до ліктів або передбачена можливість використання одноразових рукавичок					Пункт 2 розділу VII наказу № 118	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кожен оператор доїння може за будь-якої необхідності вимити/продезинфікувати руки під час доїння 2. Застосовуються виключно дозволені мийні та дезінфікуючі засоби

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
48.	Докази, що процес миття рук не є джерелом перехресної контамінації, наявні та надані для перевірки компетентними органом					Пункт 2 розділу VII наказу № 118	Інспектор спостерігає за процесом. Визначає слабкі місця, або невірні дії, за необхідності вносить рекомендації.
49.	Особи які приймаються на роботу і працюють з тваринами, молоком та молозивом, проходять медичне обстеження (медичний огляд з виключенням з анамнезу захворювань на бруцельоз, туберкульоз та інші захворювання, спільні для людей і тварин, у тому числі паразитарні) згідно з вимогами чинного законодавства України					Пункт 3 розділу VII наказу № 118	Інспектор може вибірково запросити інформацію про результати медичного огляду працівника, який під час здійснення перевірки має прямий контакт із тваринами, або молоком.
50.	Особи, стан здоров'я яких становить загрозу безпечності харчових продуктів та які не пройшли медичний огляд, до роботи з тваринами, сирим молоком, молозивом та молочними продуктами не допускаються					Пункт 4 розділу VII наказу № 118	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявні журнали або інша інформація щодо контролю за станом здоров'я персоналу 2. Доступні результати навчання із оцінюванням знань 3. Персонал повідомляє керівництво про захворювання 4. Передбачено коригувальні заходи в разі виявлення хворого працівника.
51.	Контроль за виконанням персоналом господарства правил особистої гігієни забезпечено					Пункт 6 розділу VII наказу № 118	Оператор ринку демонструє результати внутрішнього контролю дотриманням правил особистої гігієни. Це можуть бути записи про невідповідності, або коригуючі заходи, в т.ч. до виявлених порушників.

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
52.	Щоденний огляд відкритих частин тіла осіб, які контактують з тваринами під час доїння, на відсутність гнійничкових захворювань проводиться					Пункт 6 розділу VII наказу № 118	Інспектор визначає чи є потреба щодо даного заходу виходячи із розміру господарства. На малих господарствах там де цей вид контролю обмежений кількістю персоналу, Інспектор пересвідчується в тому, що персонал добре знайомий із правилами та усвідомлює наслідки порушень встановлених правил.
53.	Відповідальна особа за дотримання чистоти і порядку на виробничих потужностях визначена					Пункт 6 розділу VII наказу № 118	Інспектор вивчає записи особи, яка здійснює даний вид виробничого контролю, за його наявності.
54.	Контролює проходження персоналом профілактичних медичних оглядів забезпечено					Пункт 6 розділу VII наказу № 118	Це правило має виконуватись незалежно від величини господарства на малих потужностях навіть власником, або одним із членів родини.
55.	Аптечки для надання першої долікарської допомоги наявні					Пункт 6 розділу VII наказу № 118	Візуально перевіряється наявність аптечки в доступності під час виробничих процесів без порушення режимності приміщень під час її використання.
56.	Журнали реєстрації медичних оглядів, особистих медичних книжок працівників наявні та ведуться					Пункт 6 розділу VII наказу № 118	Інспектор вивчає записи особи, яка здійснює даний вид виробничого контролю, за його наявності.
57.	Особи, які контактують з тваринами під час доїння, з молоком, молозивом та молочними продуктами, стежать за чистотою рук,					Пункт 7 розділу VII наказу № 118	Інспектор пересвідчується в цьому особисто: 1. Кожен, на вибір інспектора, працівник може пояснити суть правил особистої гігієни та продемонструвати їх дотримання

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	обличчя, взуття, одягу, стрижуть коротко нігті та дотримуються інших правил гігієни						2. Правила гігієни є частиною посадових інструкцій та обов'язків персоналу.
58.	Особи, які контактують із тваринами, сирим молоком, молозивом та молочними продуктами, знімають спецодяг перед відвідуванням туалету, після чого ретельно мийуть руки мийним засобом і лише після цього одягають спецодяг					Пункт 8 розділу VII наказу № 118	Інспектор пересвідчується в цьому особисто: 1. Кожен, на вибір інспектора, працівник може пояснити суть правил особистої гігієни та продемонструвати їх дотримання 2. Правила гігієни є частиною посадових інструкцій та обов'язків персоналу.
59.	Особи, у яких встановлено підвищення температури, нудота, появи гнійничкових та інших пошкоджень шкіри, не допускаються до роботи з тваринами, молоком, молозивом та молочними продуктами					Пункт 9 розділу VII наказу № 118	Інспектор пересвідчується в цьому особисто: 1. Кожен, на вибір інспектора, працівник може пояснити суть правил особистої гігієни та продемонструвати їх дотримання 2. Правила гігієни є частиною посадових інструкцій та обов'язків персоналу.
60.	Вихід з доїльної зали персоналу у спецодязі заборонено					Пункт 10 розділу VII наказу № 118	Інспектор пересвідчується в цьому особисто: 1. Кожен, на вибір інспектора, працівник може пояснити суть правил особистої гігієни та продемонструвати їх дотримання 2. Правила гігієни є частиною посадових інструкцій та обов'язків персоналу.
61.	Особам, які контактують із тваринами, сирим молоком, молозивом та молочними продуктами, користуватися шпильками і голками, зберігати в кишенях шпильки,					Пункт 11 розділу VII наказу № 118	Інспектор пересвідчується в цьому особисто: 1. Кожен, на вибір інспектора, працівник може пояснити суть правил особистої гігієни та продемонструвати їх дотримання

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	люстерка та інші предмети особистого використання, з метою запобігання потраплянню сторонніх предметів у корм тварин та/або молоко чи молочні продукти, заборонено						2. Правила гігієни є частиною посадових інструкцій та обов'язків персоналу.
62.	Приймання персоналом їжі та паління в спеціально відведених для цього місцях забезпечено					Пункт 11 розділу VII наказу № 118	Перевіряється під час вивчення блок-схеми господарства, та особисто під час фізичної перевірки.
63.	Регулярне прання спеціального одягу, заміну спеціального одягу по мірі його забруднення, але не рідше одного разу на три дні забезпечено					Пункт 12 розділу VII наказу № 118	Інспектор перевіряє записи, або вивчає процедури щодо прання одягу навіть на малих потужностях. Вивчає можливість та визначає, що прання відбувається із дотриманням правил окремого прання спецодягу від іншої білизни, або одягу.
64.	Навчання з питань гігієни усіх новоприбулих працівників та іншого виробничого персоналу не рідше одного разу на два роки проводиться					Пункт 12 розділу VII наказу № 118	Оператор ринку демонструє наявність такого інструктивного матеріалу та демонструє записи щодо останнього такого заходу. Інспектор може задати питання особі, яка пройшла таке навчання щодо рівня засвоєного матеріалу.
65.	Оператор ринку чи визначена ним відповідальна особа веде записи щодо стану виконання вимог зазначених в пунктах 49-54, 59, 64 цього додатка, в тому числі відповідних вказівок і зауважень компетентного органу					Пункт 12 розділу VII наказу № 118	Інспектор перевіряє, а оператор ринку демонструє записи
66.	Молоко, молозиво та молочні продукти, не придатні для споживання людиною, не					Пункт 2 розділу VIII	Інспектор перевіряє, а оператор ринку демонструє записи щодо поводження із таким молоком.

№ з/п	Питання щодо дотримання операторами ринку вимог законодавства	Відповіді на питання				Нормативне обґрунтування	Критерії підтвердження
		так	ні	НВ	НП		
1	2	3	4	5	6	7	
	вводяться в обіг як харчові продукти. Такі продукти після відповідної обробки використовуються для технічних цілей чи як корм за погодженням компетентного органу або утилізуються у спосіб, який запобігає розповсюдженню інфекційних хвороб або інших небезпечних для здоров'я людей чи тварин факторів					наказу № 118	Інспектор має право пересвідчитися, що молоко було використано саме таким чином, тобто оглянути місце де цей процес відбувається за можливості.

Примітка. Пояснення до позначень, використаних у цьому Акті перевірки:

"Так" – позитивна відповідь на поставлене питання;

"Ні" – негативна відповідь на поставлене питання;

"НВ" – не вимагається від зазначеного (конкретного) об'єкта контролю;

"НП" – не перевірялося на зазначеному об'єкті контролю.